

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เทคโนโลยี

(วิทยาการคำนวณ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ป.4

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง

ผศ.ดร.ณัฐภัทร แก้วรัตนภัทร์

ผู้ตรวจ

ผศ.ดร.จารุมน หนูคง

นายเอิญ สุริยะฉาย

นางสาวพัชราภรณ์ ดันติชัยพฤษ์

บรรณาธิการ

ดร.มงคล ทะกอง

ดร.นิภาภรณ์ คำเจริญ

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ปีที่พิมพ์ 2567

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวนพิมพ์ 20,000 เล่ม

ISBN : 978-616-606-013-3

รหัสสินค้า 1418045

A+ อักขร

www.aksorn.com

จัดพิมพ์และจำหน่ายทั่วประเทศโดย

บริษัท อักขรเจริญทัศน์ จำกัด

142 ถนนตะนาว เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร. 0 2622 2999 (อัตโนมัติ 20 คู่สาย)

แฟกซ์ : บริษัท ไทยรับเกล้า จำกัด โทร. 0 2903 9101-6

คำแนะนำในการใช้สื่อ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ป.4 จัดทำขึ้นสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยดำเนินการจัดทำให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกประการ ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร และการร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม สามารถแข่งขันและอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้

องค์ประกอบต่างๆ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ขั้นตอนวิธี การแก้ปัญหา

1. ขั้นตอนวิธี การแก้ปัญหา

นักเรียนมีวิธีการหาค่าตอบในช่องว่างแต่ละช่องได้อย่างไร

2. อัลกอริทึม

การแก้ปัญหาต่างๆ เราควรใช้เหตุผลหรือกระบวนการเข้ามาพิจารณาประกอบเพื่อการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน

อัลกอริทึม (Algorithm) คือ กระบวนการแก้ปัญหาที่มีลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาโดยปัญหาหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอนและมีความชัดเจน โดยอัลกอริทึมมีขั้นตอนวิธี ดังนี้

- ทำความเข้าใจปัญหา
- คิดวิธีการแก้ปัญหา (อาจมีหลายวิธีการ)
- เรียงลำดับขั้นตอนก่อนและหลังในแต่ละวิธีการ
- ทบทวนขั้นตอนในแต่ละวิธีการอีกครั้ง
- ตรวจสอบความถูกต้องของผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนแต่ละวิธีการ
- เลือกวิธีการที่ผลลัพธ์ดีที่สุดเพื่อนำไปแก้ปัญหานั้น

คำถามสำคัญประจำหัวข้อ

คำถามช่วยกระตุ้นความคิดก่อนเข้าสู่เนื้อหาในแต่ละหัวข้อ

เนื้อหา

ครบตามหลักสูตรแกนกลางฯ '51 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) นำเสนอโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีรูปภาพ แผนภาพ และตารางประกอบ เหมาะสมกับการเรียนการสอน

ตัวชี้วัด

ระบุตัวชี้วัดระหว่างทาง และตัวชี้วัดปลายทางที่สอดคล้องกับเนื้อหา

คำถาม

คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้ คำถามที่ครอบคลุมตัวชี้วัดสูงสุดในหน่วยการเรียนรู้

มุม Com Sci

เกร็ดเสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

QR Code

ข้อมูลและควมรู้เสริมสำหรับให้ผู้ใช้เรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล

รู้เท่าที่ควรเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของเรา เช่น ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของเราแก่ผู้อื่นโดยไม่จำเป็น ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของเราแก่ผู้อื่นโดยไม่จำเป็น

ข้อมูลส่วนตัว (Private Information) คือ ข้อมูลที่เป็นความลับ ไม่ควรเปิดเผย และไม่ควรถูกเผยแพร่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ชื่อและนามสกุลจริง ที่อยู่ โรงเรียน ที่อยู่อาศัย วันเดือนปีเกิด หมายเลขโทรศัพท์ ชื่อและนามสกุลผู้ปกครอง และภาพถ่ายที่มีรายละเอียดข้อมูลส่วนตัว เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทาง เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้สามารถถูกใช้เพื่อขโมยข้อมูลส่วนตัวของเราได้

กิจกรรมฝึกทักษะ Com Sci

กิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา โดยให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กิจกรรมฝึกทักษะ Com Sci

จับคู่และอ่านข้อความที่กำหนด แล้ววางแผนออกแบบสร้างชิ้นงานจากนั้นบันทึกข้อมูลตามตัวอย่าง และนำเสนอข้อมูลโดยใช้ซอฟต์แวร์นำเสนอ

หากต้องการประชาสัมพันธ์งานนำเสนอทำให้น่าสนใจให้เพื่อน ๆ จำนวน 85 คน ได้รู้ว่ามีวิธีเรียนจะมีวิธีการออกแบบที่น่าสนใจอย่างไร

ตัวอย่าง

- 1) ชื่อสถานที่ที่เราจะนำเสนอ คือ ...
- 2) นักเรียนคิดว่าเราจะได้อะไรจากแหล่งเรียนรู้แห่งนี้ ...
- 3) ชื่อร้านค้าที่แนะนำร้านเราจะมีชื่อว่า ...
- 4) นักเรียนจะแนะนำแหล่งเรียนรู้แห่งนี้ได้อย่างไรโดยใช้ซอฟต์แวร์นำเสนอข้อมูลอย่างไร

การบันทึกข้อมูล

เมื่อนำวิธีการของอัลกอริทึมมาประยุกต์ใช้กับการทำงานหรือการแก้ปัญหาให้เป็นไปอย่างมีขั้นตอน จะพบว่าการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ปัญหาคล่อง หรือสามารถค้นหาต้นเหตุของปัญหาได้ เนื่องจากอัลกอริทึมเป็นกระบวนการที่เป็นไปอย่างมีระบบ เป็นขั้นตอน ตรงประเด็น และมีความชัดเจน

คำถามท้าทาย การคิด

อัลกอริทึมช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเราได้อย่างไร

คำถามท้าทายการคิด

คำถามเน้นการคิดขั้นสูงตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy)

เล่นเกมกับ Com Sci

ใช้ความรู้จากบทเรียนมาเล่นเกมแสนสนุก

ตรวจสอบตนเอง

คำถามเพื่อให้ผู้เรียนตรวจสอบระดับความสามารถของตนเอง

เล่นเกมกับ Com Sci

เล่นเกม X กับเพื่อน

กติกา

- เล่นเกมกัน 3 รอบ 3 รอบ
- ผู้เล่น 2 คน กำหนดว่า ใครจะเป็นฝ่ายได้คะแนน ผู้เล่นคนแรกเลือก O (หรือ X ก็ได้) จากนั้นผู้เล่นอีกคนเลือกเครื่องหมายตรงข้าม
- ผู้เล่น 2 คน เลือกกันเลือกเครื่องหมายของตนเองจนครบ 3 ครั้ง

การตัดสิน

ผู้เล่นคนที่เลือกเครื่องหมายของตนเองเป็นเครื่องหมายตรงข้ามกับผู้เล่นอีกคน 3 ครั้ง จะเป็นฝ่ายชนะ

ตรวจสอบตนเอง

หลังจากเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แล้ว ให้นักเรียนออกข้อสอบที่ตรงกับความสามารถของตนเอง

รายการ	ใช่	ไม่ใช่	บางทีใช่
1. ใช้ความคิดเพื่อหาจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหา			
2. อธิบายการทำงานและผลการคิดที่ได้			
3. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน			

สรุปสาระสำคัญ

ขั้นตอนวิธี การแก้ปัญหา

เนื้อหาเชิงสาระ

อัลกอริทึม

การแสดงผลข้อมูล

การแสดงผลข้อมูล

การแสดงผลข้อมูล

สรุปสาระสำคัญ

สรุปเนื้อหาโดยรวมของหน่วยการเรียนรู้เพื่อทบทวนความรู้ให้แก่ผู้เรียน

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

จับคู่พิจารณาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของ 2 ชุด และวิเคราะห์ความเหมือนและความต่าง โดยเลือกจากภาพ 1-5 ที่กำหนดให้ด้านล่าง แล้วบันทึกลงในสมุด จากนั้นครูสุ่มตัวนักเรียนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความเหมือนและความต่าง โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเหมือนและความต่าง

1. ชุดที่ 1
2. ชุดที่ 2
3. ชุดที่ 3

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

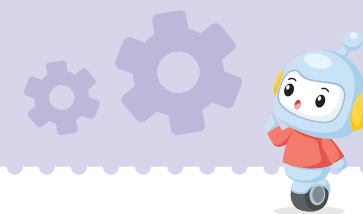
คำใบ้: จับคู่พิจารณาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของ 2 ชุด และวิเคราะห์ความเหมือนและความต่าง โดยเลือกจากภาพ 1-5 ที่กำหนดให้ด้านล่าง แล้วบันทึกลงในสมุด จากนั้นครูสุ่มตัวนักเรียนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความเหมือนและความต่าง โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเหมือนและความต่าง

คำใบ้

1. ชุดที่ 1
2. ชุดที่ 2
3. ชุดที่ 3

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและบรรลุสมรรถนะสำคัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่

1

ขั้นตอนวิธีการแก้ปัญหา

2

เหตุผลเชิงตรรกะ

3

อัลกอริทึม

6

- การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ 7
- การแสดงอัลกอริทึมด้วยรหัสจำลอง (Pseudo Code) 9
- การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงาน (Flowchart) 12

• เล่นเกมกับ Com Sci 17

• ตรวจสอบตนเอง 17

• กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 18

• สรุปสาระสำคัญ 21

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	การเขียนโปรแกรมอย่างง่ายด้วยภาษาสแครตช์ (Scratch)	22
	โปรแกรมภาษาสแครตช์ (Scratch)	23
	• การใช้งานโปรแกรมภาษา Scratch	24
	• องค์ประกอบของโปรแกรมภาษา Scratch	34
	การเขียนโปรแกรมภาษาสแครตช์ (Scratch) เบื้องต้น	41
	• การเขียนโปรแกรมภาษา Scratch	41
	• การตรวจหาข้อผิดพลาดของโปรแกรมภาษา Scratch	53
	• เล่นเกมกับ Com Sci	57
	• ตรวจสอบตนเอง	58
	• กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	59
	• สรุปสาระสำคัญ	61

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	การใช้งานอินเทอร์เน็ต.....	62
	การใช้งานอินเทอร์เน็ต	63
	• การสืบค้นข้อมูลความรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต	65
	• การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล	75
	• กฎ กติกา มารยาทในการใช้งานอินเทอร์เน็ต	79
	• เล่นเกมกับ Com Sci	80
	• ตรวจสอบตนเอง	80
	• กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	81
	• สรุปสาระสำคัญ	83

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

การนำเสนอข้อมูลด้วยซอฟต์แวร์ 84

การใช้ซอฟต์แวร์ในการทำงาน 85

- การรวบรวมข้อมูล 86
- การประมวลผลข้อมูลอย่างง่าย 88
- การวิเคราะห์ผลข้อมูลและสร้างทางเลือกที่เป็นไปได้ 90
- การนำเสนอข้อมูล 91

การนำเสนอข้อมูลโดยใช้ซอฟต์แวร์ประยุกต์ 92

- การนำเสนอข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลคำ 92
- การนำเสนอข้อมูลโดยใช้โปรแกรมตารางทำงาน 100
- การนำเสนอข้อมูลโดยใช้โปรแกรมนำเสนอข้อมูล 105
- เล่นเกมกับ Com Sci 113
- ตรวจสอบตนเอง 113
- กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 114
- สรุปสาระสำคัญ 115

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย.....116

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลอย่างปลอดภัย 117

- พลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen) 118
- ความรับผิดชอบของพลเมืองดิจิทัล 122
- การสื่อสารอย่างมีมารยาทและรู้กาลเทศะ 124

• เล่นเกมกับ Com Sci 128

• ตรวจสอบตนเอง 128

• กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 129

• สรุปสาระสำคัญ 130

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	131
บรรณานุกรม	132

ขั้นตอนวิธี การแก้ปัญหา

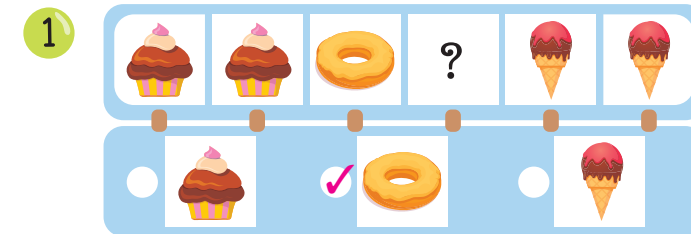
3	1		2
		1	
	3	2	4
4			1

นักเรียนมี
วิธีการหาคำตอบ
ในช่องว่างแต่ละช่อง
ได้อย่างไร

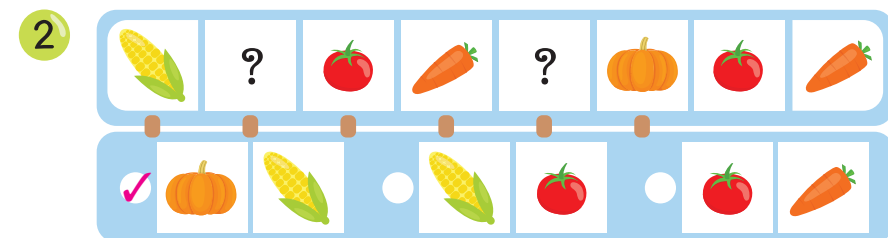
1 เหตุผลเชิงตรรกะ

เหตุผลเชิงตรรกะ (Logical Reasoning) คือ การใช้เหตุผล กฎ กฎเกณฑ์ หรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความสมเหตุสมผล หรือพิจารณาความเป็นไปได้

หากนักเรียนนำเหตุผลเชิงตรรกะมาหาภาพที่หายไป จะสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

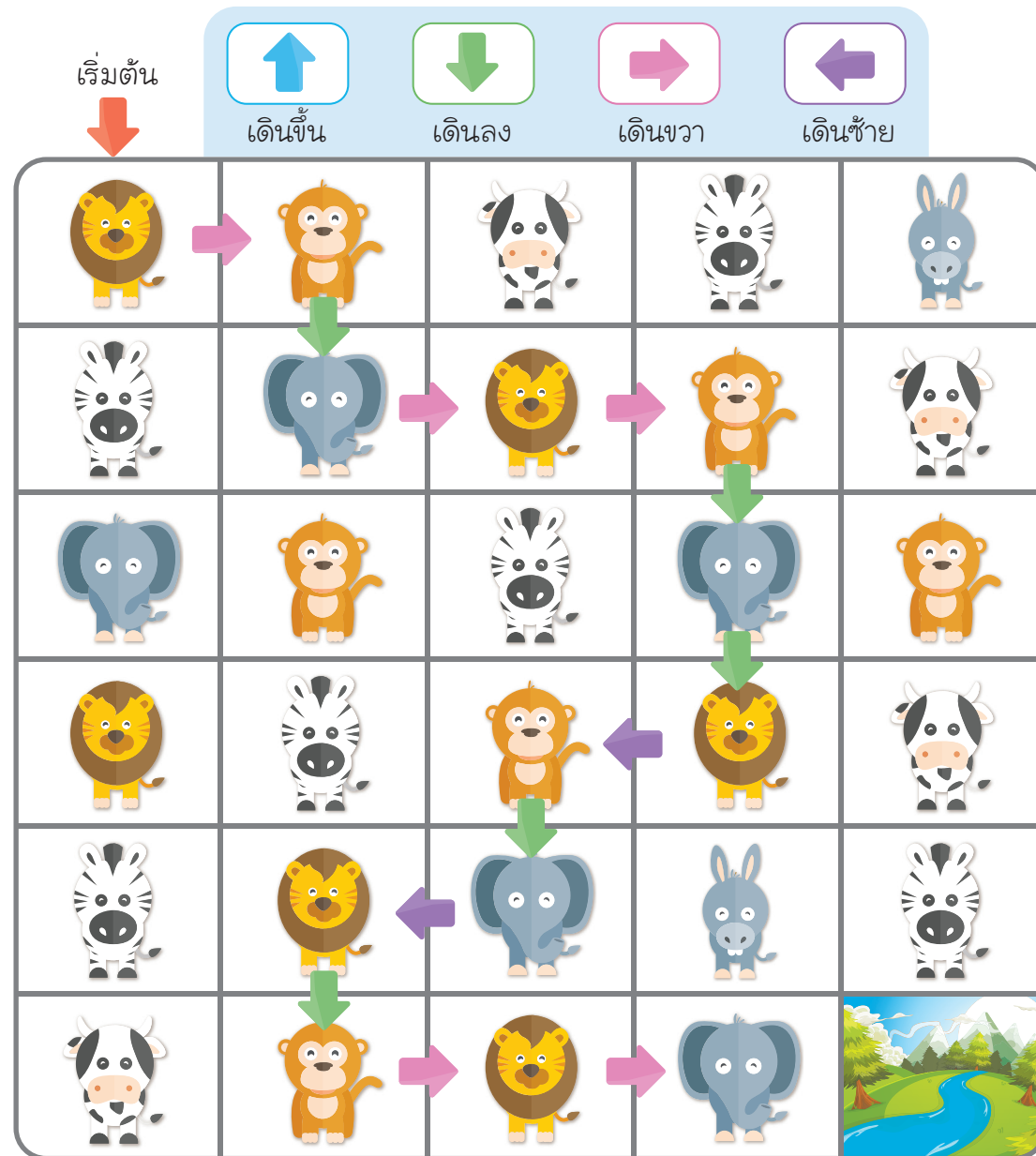
เมื่อพิจารณาภาพ สามารถแบ่งภาพย่อย ๆ ได้ 3 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยภาพที่เหมือนกัน 2 ภาพ ได้แก่ ชุดที่ 1 🍰🍰 และ ชุดที่ 3 🍦🍦 ดังนั้น ภาพที่หายไป ? ในชุดที่ 2 ควรเป็นภาพที่เหมือนภาพโดนัท จะได้ว่าภาพที่หายไป คือ ภาพโดนัท 🍩

เมื่อพิจารณาภาพ สามารถแบ่งภาพย่อย ๆ ได้ 2 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยภาพที่เรียงลำดับกัน 4 ภาพ ได้แก่ 🌽🍠🍅🥕 ดังนั้น ชุดที่ 1 ภาพที่หายไป ? ควรเป็นภาพฟักทอง 🍠 และชุดที่ 2 ภาพที่หายไป ? ควรเป็นภาพข้าวโพด 🌽

ตัวอย่าง การหาเส้นทางไปแหล่งน้ำโดยใช้เหตุผลเชิงตรรกะ

เงื่อนไข : การหาเส้นทางไปแหล่งน้ำสามารถใช้ลูกศรที่กำหนดเชื่อมต่อกัน
เฉพาะสิงโต ลิง และช้างเท่านั้น

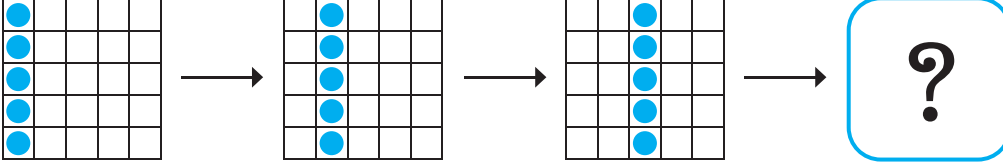
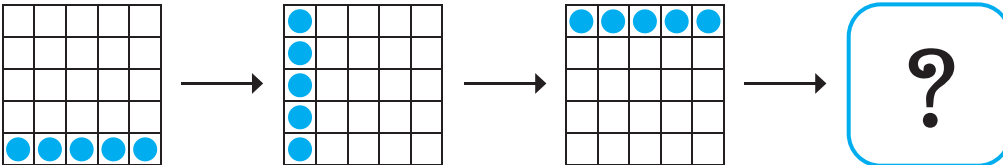
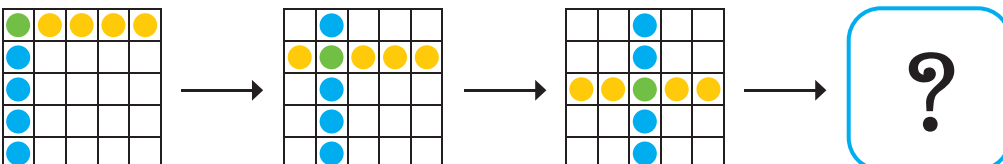
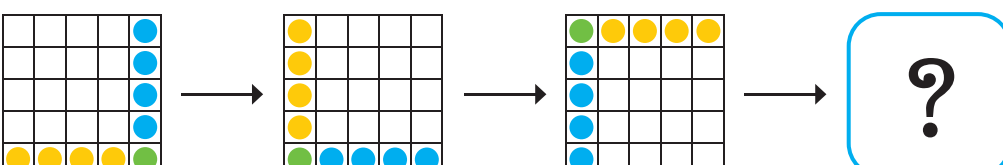
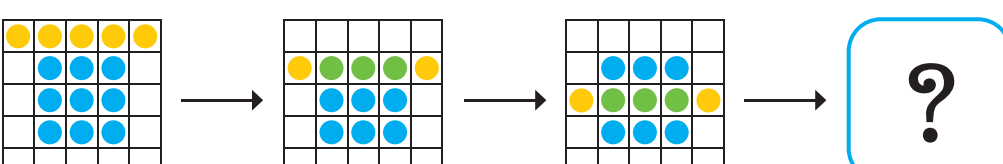

ภาพที่ 1.1 การหาเส้นทางไปแหล่งน้ำ

กิจกรรมฝึกทักษะ

Com Sci

พิจารณาภาพที่กำหนดให้ แล้ววิเคราะห์หาลักษณะของภาพถัดไป
ในรอบ ? จากนั้นวาดภาพลงในสมุด

-
-
-
-
-

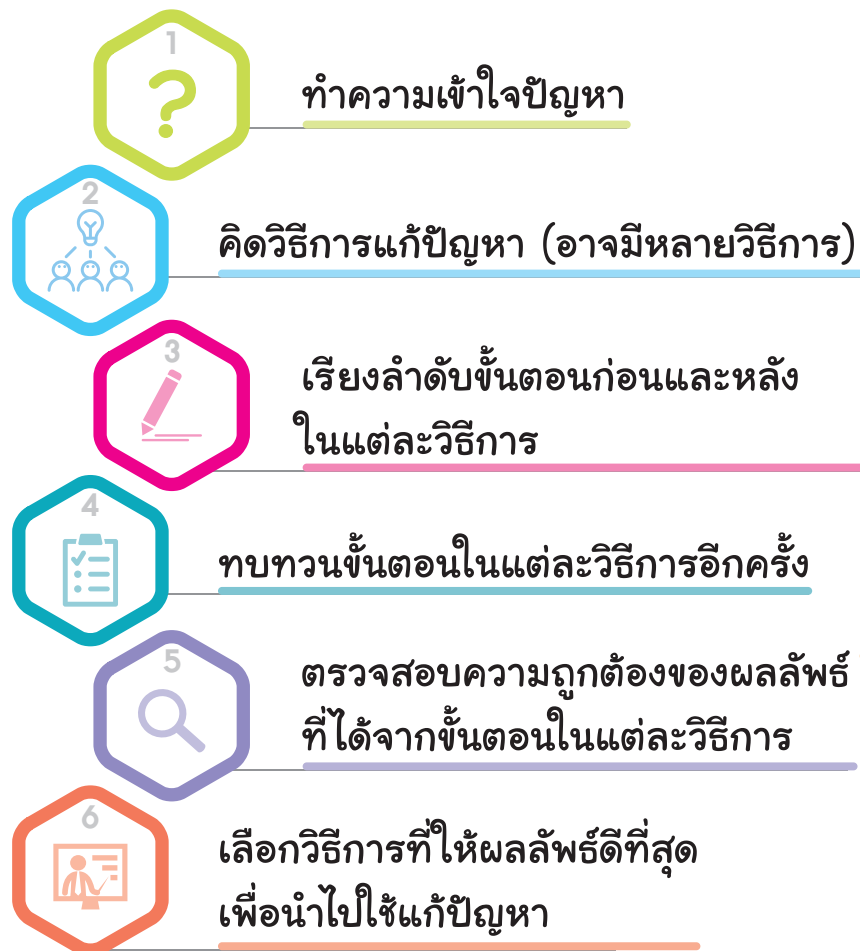
ภาพที่ 1.2 ภาพประกอบกิจกรรมฝึกทักษะ Com Sci

2 อัลกอริทึม

การแก้ปัญหาต่าง ๆ เราควรใช้เหตุผล หรือกระบวนการเข้ามาพิจารณาประกอบ เพื่อการแก้ปัญหอย่างเป็นขั้นตอน

อัลกอริทึม (Algorithm) คือ กระบวนการแก้ปัญหาที่มี ลำดับขั้นตอนวิธีในการแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งอย่างเป็นขั้น เป็นตอนและมีความชัดเจน โดยอัลกอริทึมมีขั้นตอนวิธี ดังนี้

...?
เพราะเหตุใด
จึงต้องแก้ปัญหา
อย่างเป็นขั้นตอน

ภาพที่ 1.3 ขั้นตอนวิธีของอัลกอริทึม

เนื่องจากอัลกอริทึมเป็นการอธิบายแบบแสดงลำดับขั้นตอนวิธีในการแก้ปัญหา ดังนั้น จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ที่พบในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้ใช้งานต้องเขียนถ่ายทอดอย่างชัดเจน ตรงประเด็น จะทำให้อัลกอริทึมที่เขียนขึ้นสามารถนำไปใช้งานได้จริง ซึ่งแสดงได้หลายวิธี เช่น ข้อความ รหัสลาลอง หรือผังงาน

2.1 การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ

คือ การเขียนข้อความแบบบรรยายเพื่อแสดงขั้นตอนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุด โดยมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ลำดับและขั้นตอนการทำงาน

ตัวอย่าง วิธีการต้มไข่โดยใช้การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ

สามารถแสดงขั้นตอนการต้มไข่ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุดด้วยข้อความ ดังนี้

1. เตรียมส่วนประกอบและอุปกรณ์ คือ น้ำ ไข่ และหม้อ
2. ล้างไข่ให้สะอาด
3. เติมน้ำลงในหม้อ และใส่ไข่ลงไป
4. นำหม้อตั้งบนเตา และเปิดไฟ
5. ต้มจนน้ำเดือด
6. รอจนน้ำเดือด
7. จับเวลา 4 นาที
8. ปิดไฟ
9. นำไข่ที่ต้มสุกแล้วออกจากหม้อแช่น้ำเย็นทันที

จะเห็นได้ว่า การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ
สามารถแสดงลำดับขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน
เมื่ออ่านข้อความดังกล่าวก็สามารถตามไปได้ เพื่อนๆ
ลองอธิบายการส่งอีเมล (e-mail) ดูนะครับ

กิจกรรมฝึกทักษะ

Com Sci

นิวต้องการส่งอีเมลอวยพรวันเกิดให้คุณพ่อ นิวจะต้องทำขั้นตอน
อะไรบ้าง และมีวิธีการอย่างไร เพื่อนๆ ช่วยกันบอกลำดับของขั้นตอน
การส่งอีเมลที่ถูกต้องให้นิวหน่อยครับ แล้วบันทึกลงในสมุด

ลำดับที่	ขั้นตอนการทำงาน
?	ลงชื่อเข้าใช้อีเมล ถ้า Username และ Password ถูกต้อง จะสามารถเข้าอีเมลได้
?	ตรวจสอบการเขียนและคลิกส่งอีเมล (Send)
?	คลิกเขียนอีเมล (Compose)
?	พิมพ์หัวเรื่อง (Subject) และพิมพ์ข้อความอวยพร
1	เปิดเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) พิมพ์ https://www.gmail.com ที่ช่อง Address bar
?	พิมพ์ที่อยู่อีเมลคุณพ่อ (mnaaa@gmail.com) ที่ช่อง to
?	คลิกออกจากอีเมล (Log out)

2.2 การแสดงอัลกอริทึมด้วยรหัสจำลอง (Pseudo Code)

คือ การเขียนข้อความที่เน้นเฉพาะคำสำคัญ กระชับและ
เข้าใจง่ายสำหรับการแสดงขั้นตอนนั้นๆ โดยอยู่ในรูปแบบ
ใกล้เคียงกับภาษาคอมพิวเตอร์เพื่อแสดงขั้นตอนการทำงาน
ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุด

ตัวอย่าง วิธีการตามใจโดยใช้การแสดงอัลกอริทึมด้วย รหัสจำลอง

สามารถแสดงขั้นตอนการต้มไข่ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุดด้วย
รหัสจำลอง ดังนี้

Start

เตรียมน้ำ ไข่ และหม้อ
ล้างไข่ให้สะอาด
เติมน้ำลงในหม้อ และใส่ไข่ลงไป
นำหม้อตั้งบนเตา และเปิดไฟ
While (น้ำยังไม่เดือด)
 รอจนน้ำเดือด
จับเวลา 4 นาที
ปิดไฟ
แช่น้ำเย็นทันที

End

ตัวอย่าง

วิธีการส่งจดหมายผ่านทางตู้ไปรษณีย์
โดยใช้การแสดงอัลกอริทึมด้วยรหัสจำลอง

สามารถแสดงขั้นตอนการส่งจดหมายตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุด
ด้วยรหัสจำลอง ดังนี้

Start

เขียนจดหมายใส่กระดาษ

นำจดหมายใส่ซอง

จำหน่ายซองจดหมาย

ปิดผนึกซองจดหมาย

if (ไม่มีแสตมป์)

ไปซื้อแสตมป์

ติดแสตมป์

นำจดหมายไปใส่ตู้ไปรษณีย์

End

กิจกรรมฝึกทักษะ

Com Sci

นิวต้องการส่งอีเมลอวยพรวันเกิดให้คุณพ่อ นิวจะต้องทำขั้นตอน
อะไรบ้าง และมีวิธีการอย่างไร เพื่อนๆ ช่วยกันบอกขั้นตอนการส่งอีเมล
ที่ถูกต้อง ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุดด้วยรหัสจำลอง

Start

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

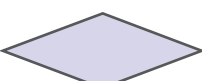
.....

End

2.3 การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงาน (Flowchart)

คือ การเขียนแผนผังแสดงขั้นตอนการทำงานผ่านการใช้สัญลักษณ์และคำอธิบาย เพื่อแสดงขั้นตอนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุด

ตารางที่ 1.1 สัญลักษณ์การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงาน (Flowchart)

สัญลักษณ์	ความหมาย	ชื่อเรียก
	จุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดของการทำงาน	Start หรือ End
	ทิศทางการดำเนินงาน	Flow line
	การดำเนินงานหรือการประมวลผล	Process
	การนำเข้าข้อมูลด้วยการป้อนค่าทางแป้นพิมพ์	Manual input
	การตัดสินใจตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้	Decision
	จุดเชื่อมต่อ	Connector
	การแสดงผลบนหน้าจอ	Display
	การนำข้อมูลเข้าหรือออกโดยไม่ระบุชนิดของอุปกรณ์	General input/output

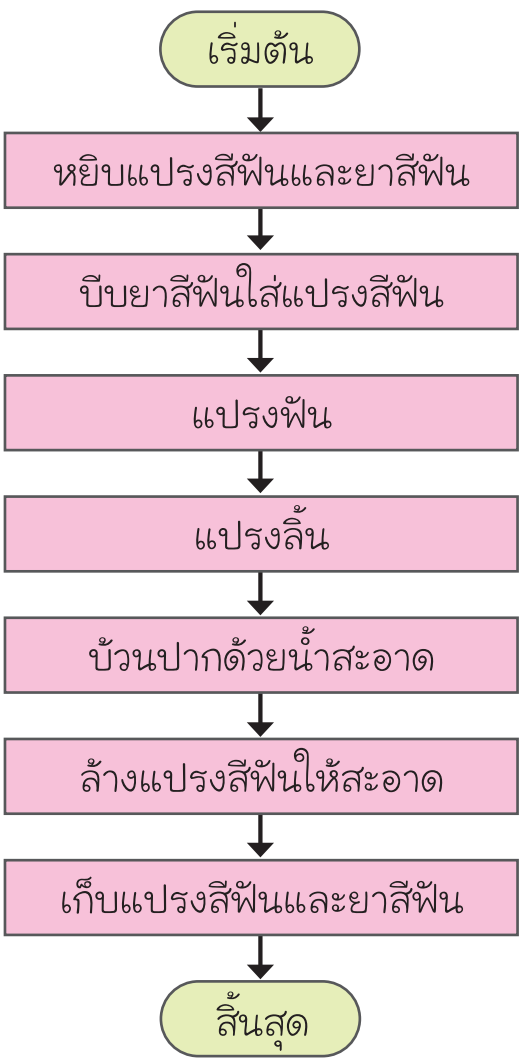
การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงาน แบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1) ผังงานแบบโครงสร้างเรียงลำดับ (Sequential Structure)

เป็นผังงานที่แสดงขั้นตอนเรียงลำดับที่เรียบง่าย

ตัวอย่าง วิธีการแปรงฟันโดยใช้การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงาน

สามารถแสดงขั้นตอนการแปรงฟันตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุดด้วยผังงานแบบโครงสร้างเรียงลำดับ ดังนี้

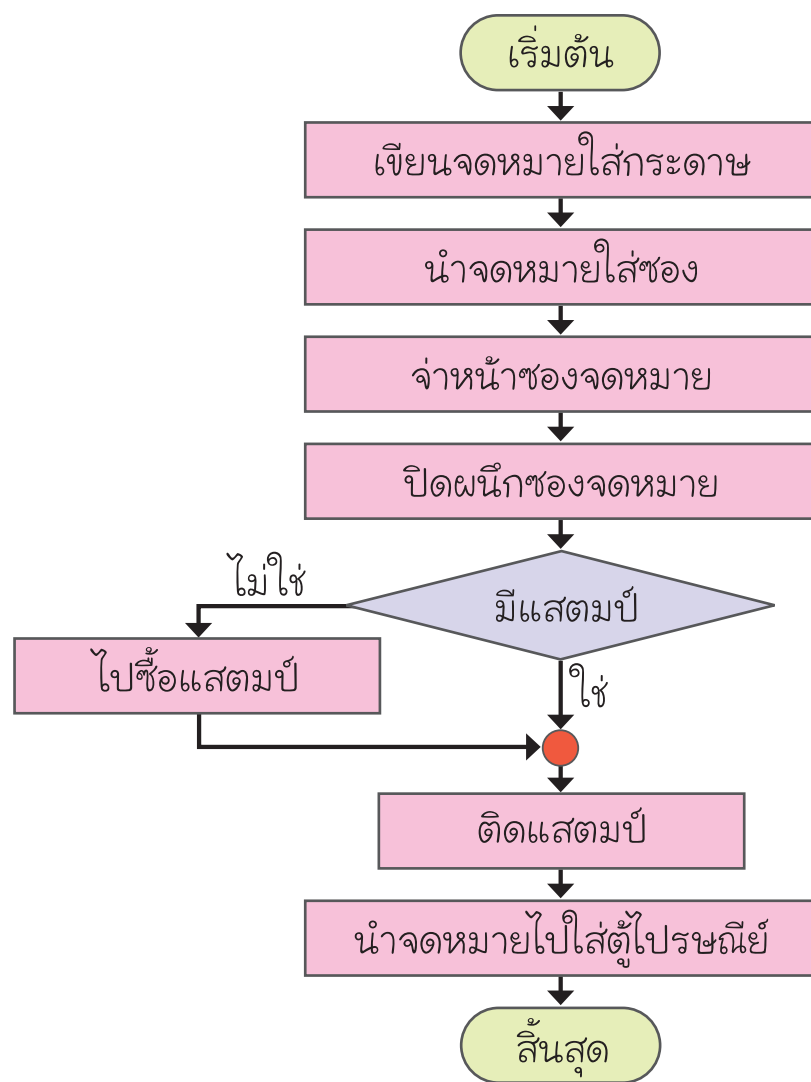

2) ผังงานแบบโครงสร้างทางเลือก (Selection Structure)

เป็นผังงานที่แสดงทางเลือกในการตัดสินใจ (Decision)

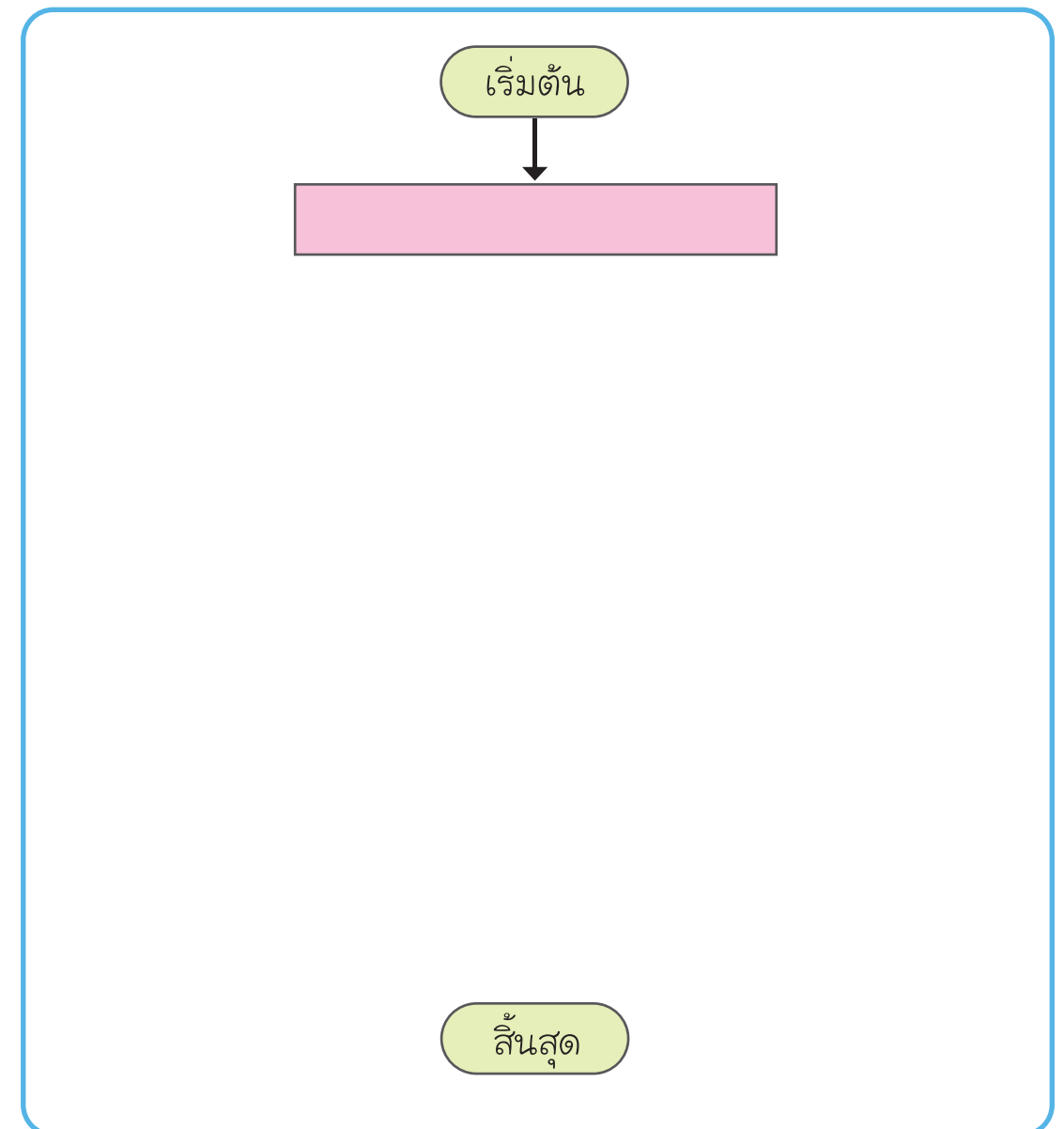
ตัวอย่าง วิธีการส่งจดหมายผ่านทางตู้ไปรษณีย์
โดยใช้การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงาน

สามารถแสดงขั้นตอนการส่งจดหมายตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุดด้วยผังงานแบบโครงสร้างทางเลือก ดังนี้

การแสดงอัลกอริทึม
ด้วยผังงาน
(Flowchart)

นิวต้องการส่งอีเมลอวยพรวันเกิดให้คุณพ่อ นิวจะมีวิธีการอย่างไร
เพื่อน ๆ ช่วยกันบอกขั้นตอนการส่งอีเมลที่ถูกต้อง ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึง
สิ้นสุดด้วยผังงาน (Flowchart) โดยเติมสัญลักษณ์และข้อความลงใน
ผังงานให้สมบูรณ์

เมื่อนำวิธีการของอัลกอริทึมเข้ามาประยุกต์ใช้กับการทำงานหรือการแก้ปัญหาให้เป็นไปอย่างมีขั้นตอน จะพบว่าสามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ปัญหาลดลง หรือสามารถค้นหาต้นเหตุของปัญหาได้ เนื่องจากอัลกอริทึมเป็นกระบวนการที่เป็นไปอย่างมีระบบ เป็นขั้นตอน ตรงประเด็น และมีความชัดเจน

? คำถามท้าทาย การคิด

อัลกอริทึมช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเราได้อย่างไร

เล่นเกม กับ Com Sci

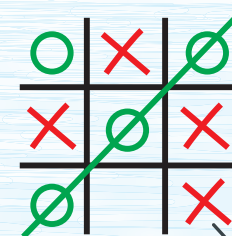
เล่นเกม O X แข่งกับเพื่อน

กติกา

- เขียนตารางกว้าง 3 ช่อง ยาว 3 ช่อง
- ผู้เล่นทั้ง 2 คน กำหนดว่า ใครจะเป็นฝ่ายได้เล่นก่อน ผู้เล่นคนแรกเขียน O (หรือ X ก็ได้) จากนั้นผู้เล่นอีกคนเขียนเครื่องหมายตรงข้ามผู้เล่นคนแรก
- ผู้เล่นทั้ง 2 คน ผลัดกันเขียนเครื่องหมายของตนเองจนเต็มกระดาน

การตัดสิน

ผู้เล่นคนที่เขียนเครื่องหมายของตนเองเรียงเป็นแนวตรงหรือแนวทแยงต่อกัน 3 ตัว จะเป็นฝ่ายชนะ

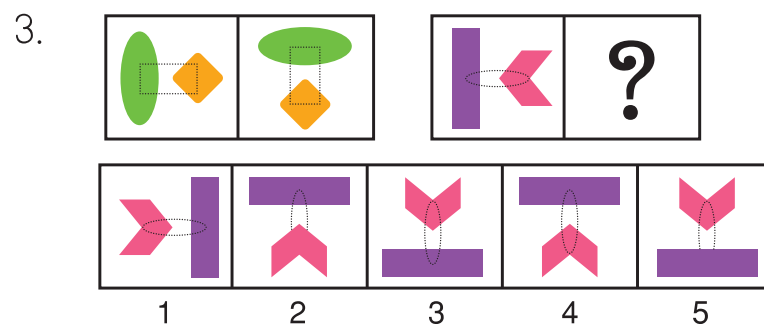
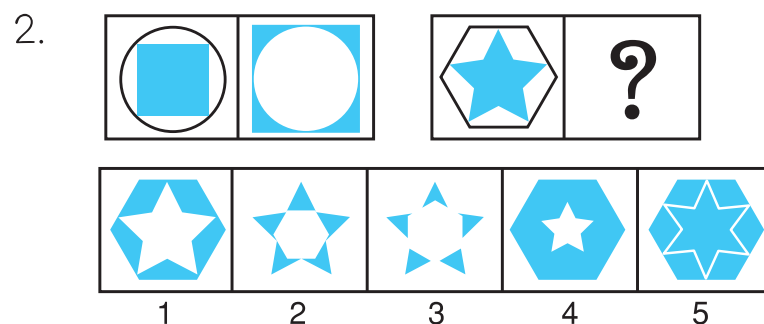
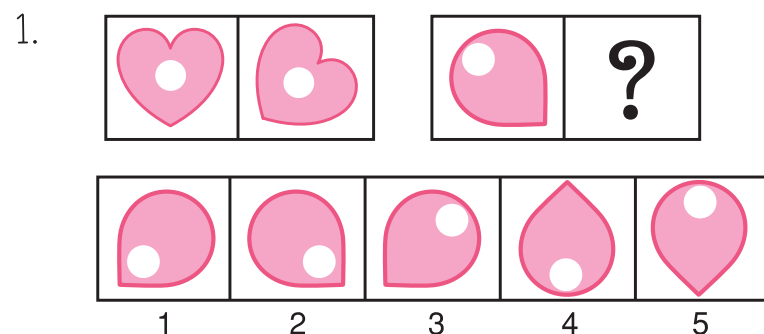
ตรวจสอบตนเอง

หลังจากเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แล้ว ให้นักเรียนบอกสัญลักษณ์ที่ตรงกับระดับความสามารถของตนเอง

รายการ	เกณฑ์		
	😊 ดี	🙂 พอใช้	😞 ควรปรับปรุง
1. ใช้ความคิดเพื่อหาเหตุผลมาพิจารณาแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้	😊	🙂	😞
2. อธิบายการทำงานและคาดการณ์ผลที่จะเกิดได้	😊	🙂	😞
3. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	😊	🙂	😞

1. จับคู่กันพิจารณาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของภาพทั้ง 2 ชุด และวิเคราะห์ว่าภาพที่หายไป [?] ควรเป็นภาพใด โดยเลือกจากภาพ 1-5 ที่กำหนดให้ด้านล่าง แล้วบันทึกลงในสมุด จากนั้นครูสุ่มตัวแทนนักเรียนออกมาอภิปรายยกตัวอย่างความสัมพันธ์ที่สังเกตพบ โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสัมพันธ์ของภาพแต่ละชุด

2. จับคู่กันพิจารณาโปรแกรมการเปรียบเทียบอายุไอโซนกับนิน่า และเรียงลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมใหม่โดยใช้อัลกอริทึม และแลกเปลี่ยนผลการเรียงลำดับกับผู้อื่นๆ จากนั้นร่วมกันสรุปผลการเรียงลำดับโดยใช้อัลกอริทึม

โปรแกรมการเปรียบเทียบอายุ

- A. รับอายุนิน่า
- B. เปรียบเทียบอายุไอโซนมากกว่าอายุนิน่าหรือไม่
- C. รับอายุไอโซน
- D. ให้พิมพ์ "นิน่าอายุมากกว่าไอโซน"
- E. ให้พิมพ์ "ไอโซนอายุมากกว่านิน่า"
- F. ถ้ามากกว่า
- G. ถ้าไม่มากกว่า

เรียงลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมใหม่ได้ ดังนี้

3. จับคู่กับเพื่อนร่วมกันระบุขั้นตอนวิธีที่พบในกิจวัตรประจำวันของตนเอง และใช้กระบวนการอัลกอริทึมแสดงขั้นตอนวิธีผ่านการเขียนถ่ายทอดในรูปแบบผังงาน (Flowchart) จากนั้นนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนและร่วมกันสรุปขั้นตอนการเขียนผังงาน (Flowchart)

ขั้นตอนวิธี

แสดงขั้นตอนวิธีในรูปแบบผังงาน (Flowchart)

